

Povești ardelenеști - Ion Pop Reteganul

AFLATUL

TOARCEȚI, FETE, C-A MURIT BABA CLOANȚA...

VIZOR, CRAIUL ȘERPILOR

DOFTORUL TODERAȘ

CRÂNCU, VÂNĂTORUL CODRULUI

ARIPĂ-FRUMOASĂ

MAMACEAREA

STAN-BOLOVAN

MĂR ȘI PĂR

POVEȘTEA LUI PAHON

PIPĂRUȘ PETRU ȘI FLOREA ÎNFLORIT

VOINICUL PARSION

TOARCEȚI, FETE, C-A MURIT BABA CLOANȚA...

Ileana lelei Nastasie era o fată, cât să-i cerci perechea, de frumoasă ce era; nu e deci nici de mirare că era cam somnoroasă – la omul frumos îi stă bine și cam somnoros. Cele babe slabe de gură-i scoaseră vestea c-r fi chiar lenoasă, ca toți leneșii, că ziulița indelungată șade numai și mănâncă și cască gura după cei drumari, că numai a se găti știe ... și mai știu eu câte vorbe numai scoaseră blestematele de babe despre Ileana lelei Nastasie? Oleacă de adevăr poate că era și-n vorbele babelor, firește nu tocmai așa cornurat, cum îl spuneau ele. Ba ce să zicem? Unii oameni răi la gură, ori că doar prieteni de-ai babelor, ori că doar dușmani de-ai Ileenii, unii oameni de-aceștia mai scorniră minciuna că lelea Nastasie ar cam netezi din când în când pe Ileana cea frumoasă și lenoasă cu câte-o despicătură de lemn, ca s-o facă harnică și bărbată, dar în zadar! Eu nu-s omul care să cred minciuni, cu deosebire despre fete frumoase, nu voi să aud pic de hulă, că și de-o aud, nu o cred. Destul, că odată, așa se povestește, lelea Nastasie chiar peria pe Ileana c-o despicătură de lemn și încă așa de frumos, încât biata fata scotea niște zbierete de gândea că se prăpădește lumea. Crudă mamă mai era și lelea Nastasie! Chiar când se văieta Ileana mai cu tărie, când plângea mai cu lacrimi și ofta mai cu suspin, trece feciorul împăratului pe-acolo într-o căruță, cum numai la feciori de împărați vezi. Fata plângea amar. Cugetând feciorul împăratului că poate ajuta ceva, oprește trăsura-n drum și întrănăuntru. În vremile acelea se vede treaba că nici feciorii de împărat nu erau așa făloși ca acum, mai intrau și ei prin casele oamenilor de rând. Întreabă deci pe fată de ce plânge? Dar buna mamă, lelea Nastasie, nu lasă pe Ileana să se obosească cu răspunsul, ci răspunse ea:

Dar uite, domnișorule, trăsnița asta de fată are să-mi mănânce zilele cu-ndărătnicia ei; avut-am noi cânepă avut-am și în, eu n-am tors nici un fir, numai tot ea, doar voi vedea-o sătulă de tors, de unde? – mai ajută la cele vecine, mai și la străini, cine numai știa că are cânepă nu scăpa de ea să nu-i dea un caier de tors, până găta tot satul. Acum după ce nimeni nu mai are de tors, s-a pus, focuita, că n-oi zice mai bine, s-a pus dumneaei să toarcă – cum n-au mai tors oameni pe lume – uite domnia-ta, domnișorule, nuiielele din gard, apoi să n-o bat? – ba o omor cu bătaia.

Numai atâta a greșit? – întreabă feciorul împăratului; – dacă toată greșeala ei e asta, atunci n-o mai bate, las-o să vină cu mine la mama, îi va da ea cânepă și în până se va sătura de tors și n-ar fi silită să toarcă grădelele.¹

¹ *Grădelele* – nuiele din gard.

Lelea Nastasie într-o bobota de mânie, dadu bucu-roasa pe Ileana și din minutul acela n-a mai vazut-o.

Dupa ce ajunsese feciorul imparatului acasa, spuse mamei sale întâmplarea cu fata cea frumoasa, chiar cum v-o spusese și eu d-voastra – adica el spusese mamei sale atâta cât știu de la lelea Nastasie, dar eu știind mai mult decât el, va spusese ceva mai multișor. Destul ca imparatului îi paru bine ca feciorul i-a adus o fata atât de harnica, o torcatoare atât de zdravana, ca vedeti domnia d-voastra, dar și la curtile imparatesi este lucru, și inca cât de lucru?! Sa îmbraci tu atâta amar de catane, sa le hranești, sa le mai dai și arme, și Dumnezeu mai știe cât este acolo de lucru și de invaluit?

Împarateasa inasa, muiere buna și nteleapta, nu dadu Ilenii câteva zile nimic de lucru, ca doar era obosita de cale, și o lassa până-și va veni in ori². Într-o seara inasa, dupa ce cam gândi imparateasa ca și Ileana se va fi odihnit destul, o chema in curte și-i dadu, nici mai mult, nici mai puțin, decât doi saci plini, unul cu fuioare de cânepa și altul cu fuioare de in, și-i zise:

— Ileana, vezi tu acești doi saci, sunt plini de fuioare și cred ca tu până dimineata le vei toarce toate, dimineata sa vii dar, draga mea, cu sacul cu ghemele; acum poți merge, dar toarce subțirel și răsucește bine tortul, sa fie tare, sa nu avem val cu el la țesut!

Sarmana Ileana! de-abia-și duce biata de ea sarcinile până-n chilie, nici nu cuteaza a le dezlega, ci incepe a se boci și a plânge, și plânge și se vaieta și-și blesteama ceasul in care s-a nascut și blesteama pe mums-sa de ce n-a spus adevarul la feciorul imparatului, caci atunci nu o aducea la curte s-o faca de rușine. Până la miezul noptii ținu tot un plâns. Atunci vede ca se deschide ușa singura și intra in casa o baba lungs, seaca, gheboasa, cu niște dinti lungi ca și coltii de grebla, era-n adevar deșirata, de nu o poți numai mai potrivit ca „Miezul-noptii”, ori „Marti-seara” ori „Mama-huciului”. Era Baba Cloanta. Fiind inasa ca întâmplarea o aduse chiar într-o marți seara, Ileana credea ca vede pe Martolea. Cât ce intra baba in casă suflând greu in degete și rezemata pe-o cârja, incepe a incuraja pe Ileana.

— Nu te teme, draga matușii, știu eu de ce plângi, știu eu ce suparare ai, cunosc eu necazul, care te-a ajuns, dar nu te supara nimic, culca-te și dormi in pace, voi ispravi eu tot lucrul, apoi traind in lumea asta secrets, imi vei rasplati tu cândva osteneala.